

PAMÄTNÁ

KNIHA

OBEC CHRAST

NAD HORNÁDOM

Táto pamätová kniha obsahuje 500 / päťsto /
stránok. ~

Dňa 1. januára 1933. -

~~Jedlaštrivisele~~
Joh. notár. -

Jan Muriš
starosta.

Matej Lonoga
Josef Jančan
svedujúci. -

Zlomením obecného zastupiteľstva
zo dňa 26. apríla 1933. bol som ja Gyjza Babik,
správca učiteľ na miestnej rím. kat. ľudovej škole,
nastavený prvým kronikárom tunajšej obce.

Kronikár o sebe.

Narodil som sa 24. januára 1898 v Spiš-
skej Novej Vsi. Po ukončení svojich štúdií nastúpil som
učiteľský diplom na št. učiteľskom ústave v Spišskej
Novej Vsi dňa 19. mája 1916. - 29. mája 1916. nastú-
pil som vojenskú službu a účastniam sa svetovej vál-
ky, skončil som sa 16. decembra 1918. - Potom až
do konca roka 1923. bol som príležitostným učiteľom. -
15. januára 1924. bol som zvolený na učiteľa na rím.
kat. ľudovej škole vo Vyšných Repasoch, kde som do
31. augusta 1932. pôsobil. - 1. septembra 1932. na-
stúpil som terazšie svoje miesto. -

Papís obce.

Chrám ^{sv.} Flor. je malá budinka v údo-
li Hornádu, od okresného mesta, Spišskej Novej Vsi, asi
na 16 km vzdialená. - Keďže, chudobná, benedikto-
ná. - Vstátekdy, v dávnejších časoch, existo-
vala. - Mala aj ona svoju pláňovú dobu, keď tu pô-
til niektorý kármán, „comes“ alebo „viccomes“ Geopu-
siensis. - Ale táto pláň zapadla, minuly sa už tie
muňé časy, len starý kostel a krypta pod hrotom
ostaly tu, ako náhrobníky tej pochovanej pláňovej vo-
by. -

Dívob.

Pôvod dediny

O pôvode dediny nie je nič známe, ba ešte ani
nijaké posvet sa nerozhovorala. Dúmkla akisto tak,
ako vramkato listec iných dedín a osád na Slovensku,
keď sú, alebo boli pánami pelkositatky. Ani o pôvode je
množstvo nie je nič známne, ba hľadáť môžeme, že nie-
sto, kde teraz dedina stojí, bolo asi chrastou raras-
tári, lebo slovenské slovo „chrast“ a maďarské „ha-
rast“, ako sa dedina maďarsky volala, majú asi jé-
naký význam. Najstarší písomný názov, ktorý
je po ruke, matrika narodených z r. 1747, uslova-
ná na ľavajšej fare, menuje dedinu „Harast“-kecát,
naiste miestnej fare, menuje dedinu „Harast“-kecát,
naiste miestnej fare, z r. 1782. nie je tiež pomencovanie
„Harast“-kecát. Je to pravdepodobne meno úradu, hľad-
niste od počiatku menoval a až do dnes menuje obec
Chrastou. Po prevrate dostala prídomek „na Slovensku“,
ktorý z r. 1932. bol zmenený na „na Slovensku“.

Pôlha a uob- ha obce.

Obec leží na ľavom brehu Hornádu, na
stráni svet strmého kopca a táka sa o oblaku, násto-
buje náhyb stránce. - Má jednu kľasú a dve kôri k-
lice. - Väčšina domov je múrara, krytá škryblia a
šindlom, hospodárske staviská sú drevené. Je o dedinu
cítu hodne aj plamenných striech. - Počet domov čí-
59. -

Povrch a ná- stara.

Povrch chotára je orchovatý, so stránami
dost strmými, na ktorých sú pole garbov. - Pole a lúky
pri rieke a úrodnější časť chotára patria pelkositat-
ka. - Najvyšší vrch v chotári má 756 m nadmorský vý-
šky. - Celá dedina leží po výške 423 m nad morom. - Os-
lady majú smer od juhu k severu a stokrajú sa do údolia
Hornádu. Najvyšší sú Blatník a Blatná. -

Stavba pôdy.

Či sa plovencia pôdy týka, je z väčšej čast-
ky kľasú, miestami strkavá a piesočnatá s nie kru-
hou ovitosa humusu a nástožkom toho aj nie veľkým ú-
stom.

ná. Zhabucpju polia sa rozprestierajú na brehoch Hor-
náda, kde je pôda náhrobitá, prímrazným riekynm bah-
nom premixaná. - Doposiaľ neboli v chotári obec mi-
nujúcich archeologických objavov. -

Nevrstvá bohatstvo.

Nevrstvá bohatstvo nie je ešte preskúmané,
ale je pravdepodobné, že aj v tušepom chotári sa nachá-
dza nejaká ruda, keďže južná časť chotára leží v Slo-
venskom Rudohorí. - Po prípadnom doložení niet nijak
stôp okrem jednej kačiatej, ale rozstrapanej bráni v Zlatúhku.
Súdi najpravdepodobnejším nálezom v chotári je pískovec
a slenec. Ten posledný tvorí miestami ochrannú bra-
lá (Liktová skala). - Pískovcoví vestoy na ľavom bre-
hu Hornáda, miestami aj výšie do m. hrubé, majú sklon
k severu, čo napričňuje, že na tejto strane - kde leží
aj obec - je veľká málo pramenná a krasobovanie ob-
ce podľa toho sa les z jedného prameňa. Okrem toho
sú v obci ešte 4 studne. -

Klimatické pomery sú dost vysoce, ale
bez solárnych výkysov, alebo nepravidelnosti a v cel-
ku sľadujú sa so všeobecnejšími klimatickými pomery
hornádskej doliny. - Maximum, minimum a priemerná
teploty, srážok, atď. nie je ustálené, nakoľko na tomto
okoli sústavné meteorologické pozorovanie doteraz
sa ešte neprebiehalo. -

Klimatické po-
mery.

Podľa kultúr je v chotári 576.435 kat.
jutar poli, 50.500 kat. jutar húb, 9.47 kat. jutar ra-
hviat, 302.1118 kat. jutar pasienok, 637.906 kat. jutar
lesa a 55.1532 kat. jutar plochy neplodnej, spolu te-
da: 1031.1338 kat. jutar pôdy. - Chotár je rozdelený na
hony, ktoré majú tieto názvy: Šančík, Na brstu,
Čelisko, Viňlaca, Moimky, Ľalva dolina, Skálová pastel,
Šarb, Šeplica, Cigánka, Najetuset, Parkan, Predná hu-
na, Ľadná huňa, Dľhoč, Plánka, Lúčky, Šapustnice,

Výmera kultúr.

Zlatník, Blatná, Sloupje, Kolářikov bránský, Hrádká
 Kuban, Buková Kuban, Klamenská Medvedia, Kestrán
 Mura, Čuba, Leudava, Přední kačavinky, Zadní kačavinky,
 Zadrná dolka, Předná dolka, Křepeje, Klopavice,
 Týlka a Velká lúka. - O přístě těchto národů už dnes
 nemůžeme sa ničeho dopátrat, psuňisajk sa ako št ot-
 covo stěderí národ. - Hka o dolim Zlatník je jedna ka-
 sypaná baňa, v ktorej kdajm jeden majitel miestne
 ho pelkostatku bával dolovať, hľadajúc zlatá rudu, a-
 le keď jej nepočiel, katanie zanechal. Naviedol ho
 k tomu kaiste národ doliny. -

Obyvatelstvo

Obyvatelstvo obec je přístě sloveckého, či-
 ho vohavom sú rodové mená v najstaršej matrike farkej,
 ako Šonoga, Murár, Šefčík, atď. - Slováci nárečím spiš-
 ským bez koláčnych odchylik. - Poďa zamerťovania väi-
 šina nasberá sa koláctvom, je potom niekoľko väikších
 ných robotníkov a niekoľko domkárov a jeden kameselník
 obuvník. - Na pelkostatku je zamerťovaný jeden správca,
 jeden liečobárnik, kováč, lesník a 9 čeládnikov, sedma-
 mi. - Ac tu potom ešte jeden farár a jeden učiteľ. - Lúd
 je - násluhou v minulosti tu pôsobivých národných pra-
 croníkov - národné hodne uobomelý. - Stivnu stránku
 jako povahu je tá oholnosť, že sa pelni ľahko vrickel
 soajko krifa a s nim spolu soajich starodávnych rozko-
 a píesni. - Přijm v sludných bithosiac a kručor
 nosi sa ešte kraj, ma Chrasti potoa vidieť už najahý
 tes kus a aj tes sa už les botrháoa. - Dl chlapco mul-
 ské šorty, ľacná kofekcia, u žien väliške unneli
 hodváhy, ľacné tovarucké čipky a vrbky sú módu. -
 Stijm kručor aj úpadok domácho spracovania ľaca,
 a ktorého sa väišia čiastka starého kroja shstoo-
 ovla. - Nepočut už starodávne pseničky, mestské ok-
 hováčky ich vytyily. - To isté sa stalo so starými rozk-

ni a obyčajni. Pri svadbach, kresťanských svadobkách
sa „ pánski“ obyčaje. Sba pri pohrobok oitalo ešte
nariekanie „ vyhladanie“ iron nad truhlu, ale i to
už len tak potichu. - Kresťan je tu olyo blížkeho
mesta a hlacne blížkyel Hattenbach, kde v osbe dob-
rej konjunktúry mnoho tunajších občasou pracova-
lt a dobre zaraboval, tiež iestly styk s robotníctvom
a školníctvom. - Takto s celku je ľud telcne zdravý,
nápadné je ale dost vysoké procento ľudí s očistou-
miaso duskou paruochu, čoho príčina by sa pripadla
s pijavou prútko hľadat, ktoré bolo tu pred párlet
tset rozšírené, keďže obec s cca 350 obyvateľmi mala
jeden čas až 3 křčiny. - Toho času žije sa tu dost mier-
ne, historických pijavou s bešine niet. - Cigánsko je v
obci hojný počet: 37 duš. - Ke obec znamenajú znat-
nú ľahbu, nakoľko sa židia posväcujú rabrotou a
křičkou. - Vynášajú všemožné dobročinné náhoou,
týchajších sa sociálnej pečovosti a napriičujú tým
neraz kničné výdavky obecnej pokladnici bez toho, aby
k náročiu perejnjých tiarek i tým najmenším obro-
som prišli. Zbaat sa ich už je možné, nakoľko tu
maja komaské pivno. -

Obyvateľstvo dediny, ako už bolo spome-
nuté, rasberá sa a väčšej čiastky remeselníctvom, kto-
ré je dost výpeli a pracova sa dost racionálne. Vdobe
tomu je obyvateľstvo chudobné, čomu na príčinu je má-
lo úrodná kom a ešte pias-tá okolnosť, že aj tej je
málo. - Najúrodnejšie čiastky chotára, ako to už bolo
pohľadnuté, patria veľkostatka, - ktorý má asi 520 k.
jutar výmery. - Gardovia sobji najviac žita, potom jai-
meň, pšenica a málo ovsu. - Z okoparín patria kornia-
ky a burgyň. Laji sa aj po trochu ľanu, ale plocha tou.
kastinnou osiata sa a koha na koha zmenšuje, ba mož-

Leumdelstoa.

ne oiahávat, že na krátku dobu úplne prestane sa pe-
stovať. -

Chao hospodársky je roľník predvšetkým sa
túžou leu a malom pre nedostatok krmu a pašmaku. V
minulých rokoch následkom náhnelivých chrbtí odpad-
lo veľmi mnoho soľi. - Veľarost je slabé nastúpenie:
2 veľiny, 24 čelátni. -

Princípul a ob-
chod.

Princípul je nastúpený hospodársky tu-
hovarov petkovatku, ktorého kapačta je 600 hl euro-
pého liehu ročne. - Jeho nariadenie prechádza ešte na
doby predválečnej, nie je teda najmodernejšie, no nato
ešte v dobrom stave. - Veľkarostak mal usťaheny aj
mlyn, čo bol ale už asi pred 25-30 rokmi zrušený. -
Stopy mlynu sú ešte aj dnes jatrno. - Dovedu prí-
ncípul, okrem dvojicej seproby plátua, má je nladen-
te te aj jedna kréma, pri ktorej je aj obchod s tenavom
miešaným. -

Komunikácia.

Na komunikačnú prostriedky je obec
dost' chudá, nakoľko okrem toho jej chotára pripadájú-
ceho úseku dráhy Klúch - Bohumínskej má len jitrnu
viciálnu cestu. - Zeleničná trať ide popri Hor-
níde smerom východu - západným a to chotára ob-
ce pripadá úsek 2,6 km dlhý. - Je tu aj zeleničná
kástacka. -

Viciálna cesta vedie tiež od výcho-
da k západu, resp. severo-západu, od Vítkovice cez
obec a ďalej k Samrniku, kde sa pripája k hradekej,
vedúcej na Spišských Vlách do Spišskej Novej Vsi. Dĺž-
ka to chotára pripadájúceho úseku je asi 5 km.
Pri obci, pomať Horná je zelený most, postavený
ešte r. 1912. - Druhý, drevený most je učit potôčkom,
ktorý so Zlatníka vyteká. - Cesta je každoročne
opravovaná, no vďaka tomu po pruvšom, alebo dlhšie

trajicou dani je, najmä časť A Samníka po obeť tak-
ke schodad. - Z rozpracovaných priestrodkov najpoužívanejšij
je kraaskij, pot. kouskij potah. Vynimočne nosita do
dediny mickby nijaké cuto.

Obec je privedená k obozdúvaniu ustaviato s
Spišskom Hrušová. Tam je aj poštový úrad. Pošta sa vracia
trikrát za týždeň order toma, že posol poštového úradu kaž-
deho príde na tunajšiu železničnú zastávku k
slahu po poštu. - Najbližšia telefónná a telegrafná
stanica je v Markušoviciach. - Spojenie s okresným mestom,
Spišskou Novou Vesou, spravidelne železničnou a je výborné.
Obec je od mesta na 16 km vzdialená. Susední l. č. je Nč
380 na jednu stranu, nie je tu priliš braché. Mokra-
dovica stanica pre nákladné otky je v Markušoviciach.

Obecy.

Paňajný pietaj niet tu žiadny. Najbliž-
šie je Žiarne brvístaj v Spišskom Hrušová, ktoré a-
le veľmi málo okladao má v tunajšej obce. - Zabl-
žnosť občianstva nie je tiež veľká, no aj tá malá
obľoba je v ducijnych tiesnivijch hospodárskych pom-
noch dost. tážká. - Politická obec má asi 5700. - Mě
obľoby ešte no starby nstárskeho dnu. - Svojijm jój
noudastijm majetkom je podiel na tomto dome, žiad-
neho iného majetku nemá. -

Peněžníctvo,
náživnost.

Obecná knihovnica bola založená v r.
1926. a pristrodkoo politickýj obce. Ročne je dotova-
ná s kancei obecného hospodtva obnosom Nč 200.-. El-
miestvená je v miestnej prim. kat. ľudsoej škole o t.
č. obsahuje 135 pavčkov. Správnikom je učitel, kto-
rá funkciu nastáva bezplatno. Knihy sa poričia-
najú týždenne, čitatelstaj je hojný počet, ale chýba či-
tárň, pre ktorú nieto s obci vhodnej miestnosti. O
osobesne vzbelaavajšej predudijy a kurvy počuj
Miestna osvetová komisia s Okresným osvetovajm odborom

Vzdelávacia
činnost.

Spolky.

a bol ich od presvratu usporiadanej jednoty zrušený.
Z pomoci spolku popredné miesto zaujmal
sbor dobrovoľných katechét, založený pričinným terajším
občianskym notárom, Ladislavom Vikisáľom, r. 1928. Má 25 čin-
ných členov. Najmä jeho veliteľom bol Ján Melega, zeleň-
ný priadavec, terajším je Štefan Melega. - Pre túto sú-
stavu finančne nie je ešte sbor dostatočne vyprovizovaný, pre-
mä už tu najpotrebnejšie peči zachýcať. - Má jednu strie-
hačku so 110 m² miestami, 120 m² hradie, 3 kôš na doby.
Od založenia pôsobil sa sbor záchranných prác pri 4
požiarskych mimoch obce a pri jedinom požiari v obci, ktorý
pôsobila iskra, vypaľovača a klmína. - Požiar bol šk-
ne zhabaný a výškľym záchranným zachránený väčšinou
nebezpečie. -

Reliégna horda je spolkom politickým a pra-
cujúci pre smerenie republikánskej strany, roľníckeho
a malorolníckeho hrdu. Toto časom má 36 členov. -

Ostatné spolky sú smeru náboženského a
ich činnosť omeškuje sa na školy, starosťami vytknuté.
Sú to: Apoštolát sv. Cyrila a Metoda so 150 členmi, Die-
lo detí sv. Anny so 30 členmi, Charita s 35 členmi, Spo-
lok strietlivosti s 10 členmi, Spolok sv. Kuzmára so 135 čle-
mi a Spolok Božského Srdca so 150 členmi. -

V nedeľnej minulosti mala obec aj dvoch
vynikajúcich národných pracovníkov. Sú to Ladislav Mojiš,
bývalý farár a Štefan Klauza, akademickej maliar. -

Ladislav Mojiš narodil sa 8. apríla r. 1867 v
Liptovskom Lo. Michale. - Po skončení štúdií bol 1. janu-
ára 1891. vymenovaný za kňaza biskupstva spišského. Po
siacročnom kaplánskosti na rôznych miestach, bol 1. janu-
ára 1901. vymenovaný za farára chrátienského. Tu pôsobil až do
roku 1906. - Mimo svojej národno-buditelskej práce zalo-
žil ešte aj Dnes - už len so zbytkom - jurovňu, slovošte

Vynikajúci
mužovia.

ľutosti knihnicu Leva Tm' na tuvajšej fare. Jeho prá-
ca medzi ľuďom započala sa otáčajúcou vesluťou hrubom a
preto bol ostiľ odtrávený a prelúčajú na Lúčky os Liptova.
V kúľoch čarok prearata, ale kapuť pri plebiscite na
severnom Spií, tam ho odtľme v prvej rade bojovníka
za národ a za celistosť voľby, tovíčieho sa štátu. Po-
ku 1919. mesoauý bol xapaom wíhorodským a po xra-
icai xúp riaditelom Radiojournalu v Bratislave. -

Druhý, nie menej významný národný pra-
covník, ktorý tuá dlhé roky žil a medzi ľuďom pra-
coval, je Róbert Karula, akať. maliar. - Narodil sa v
Trosk Hlavočk, 6. apríla 1863. - Po skúsení rozjich štá-
tu v tu a cudzozemku uadil sa v Ochrati, zahúpiaie
pri parcelácii selkostatka Djalussyocosa kúriu v
púscetoe štoly, v ktorej až do presrata býval, koťako
uodromelý a xaslúvity národný pracovník a tiež vyni-
krajní odborník, poverouý bol vyničovaním kreslenia
na štátnij meitiduskej škole v Spišskej Novej Vri, kam
sa aj celou rodinou osťahoval a aj dnes žije. - Jeho zá-
plubsa je, že presrat náčiel tuvajšej ľuď národne ho-
ne uodromelý, páxici si oydobytky národnij resoluie. -

Z dáonejších dejní obec nie je nič známne.

Dejiny obec.

Meodzo kým a kým bola kalixená, ktorijch výarom-
nijch uodlosti bola účastná atť. - Patrila ot dáoných
časoa rodino Káridassych a je teda panovrejní, že jej
asní bol úrcho ppiaty v omdom a dejmami tohoto koda,
ktorij významnú rolu hral v žioste bývalej xupy Spiš-
skej. - Mnoho členoa tejto rodiny xastáalo nypské úra-
dy xúpni, boli medzi nimi aj xúpani a po xúpani stolní-
ci, ba njeeden uplatnil sa aj v žioste krajiny. - Po-
bestnejšie dáta by sa ránte našly v rodinnom archíve,
tak ale bshukiat mie je pristupný, nakeľter je uuciestne-
ný v Madárstev. - Miesto by sa tam istie mnoho xau-

jiného materiálu o životě dědiny v minulosti. Kro-
nika farická, o kteréž by se tu našlo mnoho významných
věstí, se tu strátla. V zápisnici kan. vinitání z r.
1892. se cítě spomína, že o životě hřbitova a pokračování
po nej ostalo bezvýsledné. - Starých lidí, kteří by se
na některé významnější události pamätali, tuž si-
to. - Posledná událost v dějinné kronice, která se dotkla
aj obyvatelstva obce, byla ročníková sálka. Súčastníci
na jej tito občania: Jan Olejník, Juraj Gracho, Juraj
Hriško, Štefan Augustin, Katej Lonoga, Juraj Melega,
Josef Sourňar st., Jan Puklů, Jan Krámka, Josef Šan-
čar ml., Michal Olejník, Josef Melega st., Andrej Krám-
ka, Jan Čelc, Michal Lapsauský, Koloman Gallo a
pisatel týchto riadkov. -

Legionárovi spomínajú tu najších vojakov re-
dolo. - Na bojisti padol Michal Lapsauský. - Andrej Krá-
mka, následkom choroby, ktorú si na bojisti získal,
zemrel vo vojenskej nemocnici v Spišskej Novej Vsi. -

Kostol. -

Farický kostol Najsv. Trojice je najstarším
stavitelským pamiatkou obce. - Svojím pôvodným o uspo-
riadaníu je jedinečným kostolom toho druhu na Spiši.
Súho zvláštností sú tri polokružité apsidy okolo nave-
stvára. - Nedy bol pôvodne starší, kto ho stavjal
a či bol pôvodne kostolom, neviedno. Nesitla žiadna
pisomná pamiatka, ktorá by uvoľňala neopornú fak-
tú a tak sme len na Bohašy odkázali. - Táky je
aj jeden obetník žlátku Kozmala Divalva, novej-
ného v predválečnej reoue, "Kopernikovej" misionári-
ckej, ktorý presne nevedia ríco vykladať, ale o
pôvode kľúčaj má tiež len dohady. Písať nasledo-
ve: Sedmý kostol istredného usporiadania s našej žu-
pe môžeme vidieť v Chrauti na Hornádskej doline. Na
vieske nej mienky pochádza z r. 11. storočia, jedna časť

nájsk archeologu umiestňuje ho do doby románskej.
V skutočnosti, podľa hodnocení veľkej knihy, napísanej
Martinom Pichallom o prepoštolov spišskom, chrastiansky
kostol založili na počiatku IV. storočia Paal a Mikul-
láš, synovia Loh-a (Lohfia Pál a Mikláš), a to s
posväcením spišského prepošta Paala, ktorý túto hŕ-
nosť od r. 1301. do r. 1315. riadil. V usporiadaní
je tento kostol karibogádne porovnaný. Keďže tomu
skutočné by bolo jeho vznik s Byzanci hŕadať už tým
viac, lebo ho tam hŕdák neuvoľme. Ako je na na-
som obrázku č. 4. vidieť, samotárom chrastianske-
ho kostola je jedná hexagóna, štvorboká veža,
ku ktorej z troch strán sú polokruhovitá, nihrané,
na spôsob kaplniek stacioná apsidy pripojené. - Vše-
né okná veže majú dvojité gotické stopy, spodné,
ako aj okná nedeľných, polokruhovitých apsid sú
oválne. Tu posledné okná, ako aj dvojité, k najväč-
šej strane veže pripojená sú, pochádzajú z IV. sto-
ročia. Príčina kolostného usporiadania chrastianske-
ho kostola podľa vietej pravekosti o tom vi-
xi, že jeho jadro z IV. storočia sa objavuje, lebo stred-
nu vežu slúžilo, ktorú jej majitelia na počiatku IV.
storočia razite z nejakej kolostnej príčiny premeni-
li na kostol, ako aj z IV. storočia pochádzajúci ci-
soriom tohoto kostola, majúť podobu kronocitú
strapca a na archnáku so šípom strieľajúim dno-
kom, pôstne tiež profánnym cieľom slúžilo. - Túto
domnicu postorojú aj bežeberú kŕčovú skle-
penie čiastky pod vežou, ktoré len podoje bolo.
medzi jej múry stacioná, jako aj na dvutorom
stom a tiež celku polokruhovitých kaplniek je zrej-
mé, že len podoje boli k stacioná veže pristavené.
Súčasť akých najmäcej je ten najkultúrný rook,

matolko nedeľný je rovnitea. Nikde sa nestret-
 neme najakou časťou stavebnou časťou, jeho sta-
 ké nástenné maľby sú kábicové. Jeho pekné, baro-
 kové tabernakulum n. 1903. padlo za obeť požiaru.
 Na náklade svojho zoláštneho usporiadania je chra-
 stiansky kostol najnovším príkladom stredo-
 kých ľudia našej školy, ale je ojedinelý a nebol na-
 podobnený. -

Tolko o pôvode kostola. Obšírnejšie ho o-
 pisuje kápisnica kásoničnej vizitácie n. 1832, ,
 ktorá v príslušných paragrafoch podrobne opisu-
 je stredný stav kostola a jeho káriaderia. - Nás
 podávam výňatky z jednotlivých stati. " O budove farského
 kostola chraťianskeho. - Chraťiansky farský kostol bol n.
 1755. o Stefana Máriássyho, povýšená náčieň a do to-
 ho stavu, ako ho dnes vidím, prinesený a materiál pevné-
 ho a tuž kachlepený. Je posvätený. - Jeho samotárium,
 ktoré bolo pôvodne kostolom - kto ho pristavil, urveho - je
 najstaršie. V istom čase bol o priarvenecov iného náboženstva
 obsadený, ako listiny z archívu vrodnený kódiu Máriáss-
 sých vyprávajú, totiž n. 1646. Chraťianskym kňazom
 bol Havel Lomnicový, ktorý bol okolo počiatku pred-
 šliho staršieho eštom Františka Rikóssyho vyňmaný,
 podľa podrobnosti tých istých spisov. - Keď roku 1748.
 bleskom nasiaknutý úplne vyhoel, bol o Stefana
 Máriássyho reštaurovaný; o Františka Xavera, tiež
 povýšana a ostatných členov domu a kódiu štábe o-
 zdobený. - Lno farnosti pajal do seba, ba aj kúť co sú-
 sedstva na bohoslužby prichádzajúci. Materak na-
 chádkou sa v dobrom stave. - Múrou káxiace trhliny
 byly n. 1820. ukraveni z kávaného železa upravené,
 celý kostol aj s vešou bol obieleň na trovy kódiu v ob-
 nosi 60 zl. - Trhlina sa ale postupne káxiuje. -

"... má tři oltáře, hlaouj oltář Najsv. Trojice, a
pravá malý oltář sv. Pána Nepomuckého, a ľavá tre-
tí oltář Sedemholástej P. Marie." -

"... V kostole sú nasledujúce udalosti. 1. Naľ roho-
dom kostola: E fundamentis ampliari fecit P. S. Stepha-
mus Máriássy de Markusfalva, terrae Secpus vicecomes
cum clara vitae xonia Sophia Kapry de Kapryvára a.
1749. - V preklade: Ad nákladov nuptaál Stefan Mári-
ássy a Markušovice, potkúpan spišský, so svojou milou
manželkou Šofiou Kapry a Kapryváru a 1749. - 2. Na
oltári sv. Pána Nepomuckého (dnes už nečítateľný): Fran-
ciscus Máriássy de Markusfalva, terrae Secpus vit. vi-
cecomes, annorum 46, 10^a aprilis requiescit in Domi-
no anno 1754. - V preklade: František Máriássy a
Markušovice, potkúpan spišský, 46 ročný, oľpočiva
a Pánu, zomrel 10. apríla 1754. - 3. Na oltári P. Ma-
rie Sedemholástej: Sophia Kapry de Kapryvára, Ste-
phanus Máriássy consors, obüt 3. martü, annorum
61 in hac ecclesia sepulta requiescit anno 1753. -
V preklade: Šofia Kapry a Kapryváru, manželka
Stefana Máriássyho, zomrela 3. marca, 61 ročná,
a tomto kostole pochovaná oľpočiva a. 1753. - 4.
Na severnej stene kostola: Hoc monumentum filia-
lis pietatis, eternae gratitudinis causa posuit Gíus
Dñus Josephus Máriássy de Markusfalva: Hic iacet
castissima coniux, piissima matrona, speculum
viduarum, stygis suae decus, supremas olim de-
licias aeternus filii luctus, nobilis quondam Dña
Anna Maria Andrášy de eadem, Gísi Dñi Ioan-
nis Wolfgangi Máriássy de Markusfalva relicta vi-
dua, nata die 21. maji anno MDCCXXXVIII. deuata die
1° februariü anno MDCCCV. - Ecce, nova facis omnia.
Lapiae. XVI. a. 1755. - V preklade: Tento pomník so

synovskej úcty a očnej poďakovosti postavil vrodzený pán
Jozef Máriássy z Markušovce: Im spočíva najčistejšia
matka, najpobožnejšia matrona, vchabľo vďor, vďoba
svojho rodu, syna svojho niekdajšia ptecha a ocňa Ka-
lósť, niekdajšia vrodzená pani Anna Maria Antahá-
ny de cadem, vrodzeného pána pána Wolfganga Mári-
ássyho z Markušovce vďova, narodená dňa 21. mája
1738, zomrela 1. februára 1804. - Ajhľa! všetko vrodím
novým. - Kniha miedr. hl. III. 1755. -

Kostol je dnes v dosti dobrom stave. Po-
kladnejšie bol r. 1907. restaurovaný, keď na tunajšiu
faru bol za farára neb. pán Starostovič inštalova-
ný. Roku 1903. od iskry, spadnušej s jednej sviečky na
hlavnom oltári, chytel sa oltár a chórel. - R. 1907. na-
hradený bol terajším, ajroškom novopetského pselára,
Repička. Obran so. Tráje maloval Špringer, bošický
maliar. Líčenie boly aj steny kostola malované. Na-
stenie malby pochádzajú od akad. maliara Jozefa
Alanulu, taktív oltárny obran Sedemboľstvej P. Ma-
rie na hlavom malsm oltári a obran Božského Srdea. -
Božie oltáre, kresťelchica a karatelna sú v plahu
barokom a takým bol aj chórelý hlavý oltár. - Na
steniach kostola visia staré olejomalby v ordobernejk
barokových rámoch. - Pôvodne boly ich sedem, dnes je
ich číle päť, ostávajú sa behom času poharily. - Po pre-
orate, hlavne z peňanú, modni americkými krajanmi
pasberaných, bol kostol pokrytý novou žindolšou ob-
chou. -

Poť kostolom je krypta rodiny Mári-
ássy, tá sa už ale nepoužíva. Vchod do nej je z kostola. -

Kostol sám stojí poť ochranou pamiatko-
vého úratu, ktorý ale pre nedostatok finančných prostriedkov
nestal doposavad na ubránie kostola nič, bár by ho tre-

ba bolo už opravit', nahotko na južnej stene už zasa-
sa objavený trhlín. - Pokladnica kostolná je veľmi
chudá, patróna už viac niet a tak na tú vadu stavi-
telskú pamiatku ešte sčítaná budúcnosť. -

V obci je jedna jednotriedna rím. kat. ľuds-
ká škola, založená okolo roku 1788. - Kapitulu kňazov
o nej nachádzajú sa v kápiuici, napísanej k príležitosti
kannvičnej vizitácie, hosťanej roku 1832. otedajším bisku-
pom spišským, Arcebisopom Felikom. - O škole pojednáva sa
hl. I. § 9. a xvie nasledovne: De domo scholarum. Domo
scholarum existit per Patronatum 1788. posita a lignis. Anno
1830. auctoris et tecto provisio, ac ibi in commodo statu, con-
servatur per Patronatum, in sensu Bugarum Norm. Resolu-
tionum Regiarum - posita in fundo angusto, aream mul-
tum habet. - Horreolum Franciscus Xav. Maridisy ex bene-
placito, et ad tempus Indirectori cecit. - Cubile scholarum
idem est, quod Indirector inhabitat. Scamno 1, tabula 1,
provisio reliqua non habet. - Lignis focalibus per Patrona-
tum providetur. - Singulis colorum unum plaustrum ad-
fert. - Schola haec est trivialis, puerorum et puellarum
mixta, alia instituta litteraria non existent. - A pre-
klade: O budove školskej. Škola postavená r. 1788. škr-
ke patronát r. 1830. xelenými aukcami a stre-
chou opatrená bola a preto je o rozporadnom stavu
drúhje sa škrke patronát v sumple najmilostivejších kra-
jinšských usnesení. - Postavená je na mieste úškon, ne-
má xradneho doora, stodohu prepustil učiteľovi na čas
a láskavosti František Xav. Maridisy. Vynikovacia
sien je tá istá, v ktorej učiteľ býva. Má 11 lavicu, 1.
tabulu, ostatné príslušnosti nemá. - Palivové drevo
dobáva patronát, každý sedliak dává jednu fúru.
Škola je trivialná, učiará. Tuá škola nejstouje. -
V hl. II. § 4. o osobe učiteľa nasledovne

Škola. -

- píse: De Intimagine. Intimagine est Josephus Henix;
annorum 72, uxatus, habilis pro possessione hac a of-
fium gerendum, penes nullum praeparandiae inlicitu-
tum approbatus, jam fere 40 annis in hac statione. Vitae
est exemplaris, bonorum morum, cum omnibus pacificus, er-
ga proles mitis et affabilis, erga parochum obediens et reve-
rens, in officiis sedulus, a nullo vitio notatus. - Eligitur
per patronatum, cui parochus in concursu districtualis
decani et loci communitatis habile individuum proponit,
per quem autem eligitur, per eundem eam concursu in-
isdictionis dioeceseos dimittitur. - Fidei professionem
iam eliciunt. - In Paroias datur graeci ritus rector, sed
ex Katterbach Slavonicum proles mittuntur. - §. 5. De
Decentibus. Praeter Intimagine nullus datur in Slavonae
Decanus, prout nec in filiali Katterbach. -

U prekladě: O učitelovi. Učitelom je Josef Henix, 72 roč-
ný, ženatý, k zastávaní tohoto úradu v tejto obci spô-
sobný, učiteľský ústav (škola) nekoučil, 40 rokov učín-
kuje na tejto stanici, je života príkladného, dobrych
mraav, voči každému pokojný, k dieťkam dobrotivý
a láskavý, voči fardrovi poslušný a úctivý, vo svojom
úrade pilný, bezúbojný. - Se volej patronom, ktoré-
mu zodpovedajú osobu farár v districtuálnym dekanom
so súhlasom miestnej obce predostrie; skere ktorý sa voli,
skere ten istý (t. j. patronat) sa so súhlasom diecéznej
vrchnosti prepisá. Slučobní prisahu složil. - Na Pa-
roai je učitel greckeho ritu, ale z Katterbach priselajú sa
deti na Chrást. §. 5. Chrem kantera učitelá incho učitelá
ani v Chrásti, ani v Katterbachu niet. -

Boimnasti učitelovo ustátiže §. 4. v hl.
III. takto: Se obligationibus Intimagine. Intimagine
obligatur ecclesiam aperire et claudere ac muniam eu-
nake, organum pulsare diebus dominicis et festis, alisten-

pore proles in notatione litterarum, syllabicatione et lec-
 tione ac scriptura instruet. - Numerus scholarum est 30 de
 hyeme, de aestate vix 2 treste. - Libros habeat alphabeti-
 cos et precatorios. - Populum in cantu instruit et in cath-
 chizando populo in matre parochum adiuvat. - Est unus
 notarius loci, absque neglectu sui iudicetario officii. -
 U pueklade: O povinnostiach učitel'ovajeh. - Učitel' povin-
 ny je krestol otobrat' a katučovat', postarat' sa v čiste-
 nie, hrati na organe v nedele a sviatky a v iny' čas v
 diethy v pisani, slabikovaní a čítaní vyučovat'. - Počet' dia-
 kova v zimě je 30, v lete potoa 2-3, knihy maji' slabi-
 káro a molitobné. - Lnt' coiči vo spere a vypomáhá
 farára v moitkocirkvi v katechizovaní lnt'u. Spolu
 je tích' notárov obce, bez toho ale, aby svoje úrad-
 né povinnosti kameb'doval. -

Plat učitel'ov, podľa §. 4. hl. IV. bol ten-
 to: De proventa iudimagistri. Iudimagister a colo-
 nis percipit metretas 20 mixti grani siliginis et hor-
 dei, pro pulcu contra tempestates a quolibet colons.
 manipulum unum. Cantationes per annum 4, in Na-
 tivitate, Paschate, Pentecostes et Dedicacionis coele-
 stiae, et ofertarius 4, in iisdem festivitatis assen-
 pantis, tertiam partem percipit. - Stolarum proce-
 tum hinc habet: a funere adulti kr. 30, a funere
 parvuli kr. 15, ab introductione puerperae kr. 6,
 a neompta kr. 6, a pulcu organi sub sacro de requi-
 em kr. 30, sub sacro lecto kr. 15, penes copulatis-
 nam kr. 3, totum in corrente valore. - A subinquili-
 nis per kr. 7/2, ab excicatoribus per 16 polturas, a fab-
 ris ferrariis per 10 polturas, a molitore uno 16 polturas.
 annuo percipit. - Ex aula francisci hárídny cubu-
 los 2 frumenti mixti, a parte Joanni hárídny aequae
 cubulos 2, utrobique ad personam. - Pro instructio-

ne p^reslium a singula prole quossum unum hebdoma-
datim accipit, defert item quavis proles frusticulum
liqui, vel his a secul his praestare vult, annue u-
num eorum liquorum adfert. - Eadem ratione ex
Klotterbach accipit pro prolibus, quas instruit, item sta-
lam tempore funerum et caritatives consuetas. -

o preklade: O dôchodkoch učiteľov. Učiteľ dostáva
od redliaka do globov miešaného obilia, žita a jačmeňa,
na kvonenie proti búrkam od každého redliaka jeden
sноп. - Každý rok má štyri kantácie: na Pošvie narodeniu, na
Veľkú noc, na Turiec a o tej posvätenia chrámu. - Kofin
v tieto sviatky odovzdávajú, dostáva tretiu časť. Št-
lôru dôchodok je tento: od pohrabu dospelého do grapi-
nao, od pohrabu dieťaťa 15 gr., na vývod šestinasiek
6 gr., na vývod mladuchy 6 gr., na organovanie pri
requiem 30 gr., pri tiekej sv. omši 15 gr., pri sobáči
3 gr., všetko to v bežnej valute. - Od učiaro po 7 1/2 gr.,
od pánskych sluhov po 10 poltúr, od koadčov po 10 pol-
túr, od jedného mlynára 16 poltúr dostáva ročne. Od pá-
stva Františka Maršalého 2 globy krna, od pára
Maršalého tiež 2 globy dostáva, od obidvoch osobr. Na
vyučovanie dieťať na každé dieťa dostáva týždne
po jednom groši. - Tiež každé dieťa dostáva po jednom
poliečku dreva, alebo kto chce maran, na rok jeden voz
dreva doovis. Tým istým spôsobom dostane a Klotterbach
na deti, ktoré vyčujú a tiež istu počas pohrabu a vyšk-
lých kantácií. -

Tým prestarú všetky písomné správy a
záznamy, týkajúce sa minulosti tejto školy. - Nevedieť ani
to, že to kedy stála vyjaspomenutá drevená budova, lebo
nastaly zmeny v dôchodkoch učiteľa a pod. - Terajšia bu-
dova školská bola asi tak pred 40-45 rokmi postavená.
Obsahovala jednu učebňu, jednu predieň, jednu izbu, kto-

rá bola súčasne aj kuchyniou a jednou komorou. - Pôdejším, aby bolo vyhovene náhonným požiadavkám, bola inba jedou stesou predelená, čím poastaly dve inby - spráovnejie jedna inba a jedna spietha - a komora bola preprievaná na kuchyniu. - Roku 1910. bola učebná vzäčšá a rozjřená na jej terapiu rozmeru: 8 x 6,33 x 3,96 m, vstavená nové okná, dvere a pristavená predien a komora pre učitelä, taktie tu západnému koncu budovy pristavená maital a xächody. - Celä budova bola pokrytá plechovou strechou. - Časť strechy nad učebnou stihol vrhän, nürivoš k. 1914. na štúto vidieku. - Roku 1921. bol postavený múr pod kahradsu a ova oplotená. -

Najstarším známym učitelom tejto školy bol už výšepomenutý Jozef Heviz, ktorý bol xäste prvým, alebo druhým tunajším učitelom, keďže k. 1832. už štýrciaty rok žilkoval na Chrasti. Že táto stanicu kedý navšäl, nie je novím xistit, ale xäste už dlho potom tu nebol, keďže v tom čase mal už 72 rokov. -

Po ňom bola tu učitelkou Gieglovä, seštra bývalého tunajšieho farära, Huberta Giegla. -

Roku 1904. xaujäl stanicu Šedör Jerko, kodäk z blükeho Aborjra, t. č. učitel v Rychnave, ktorý až do roku 1906. pôsobil tu. -

Po ňom bol zvolený Jozef Ruttkay, t. č. správca školy v Švici. Tu pôsobil do k. 1910. -

Za ním nasledoval Šolomon Gallo, t. č. učitel vo Šmüxanoch. - Narodil sa v Gelnici, štúdia skrušil na štätnom učitel'skom ústave v Spišskej Novej Vsi. Na tunajšiu stanicu bol vo februäri k. 1910. zvolený. - Roku 1914. vstúpil välečnú vojenskú služku, z ktorej sa až k. 1920. vrätil. Tunajšej stanice

Učitel'stor.

všedal na dňa 31. marca 1931. -

Počas vojenskej služby Kolomanu Gallu zastupovala ho od januára 1917. až do 25. januára 1919. Elena Mútra, učiteľka. -

Po odchode učiteľa Gallu bola stavba až do 1. júla 1931. uprázdnená, kedy ju zaujal Paol Jenovčík, št. uč. správca školy v Okrave, ktorý ju ale po ukončení školského roka opustil. - Narodil sa 4. decembra 1905. v Súbrave (okr. Levoča). - Študoval: školu ľudovú a 2. triedy gymnázia v Prešove, 2. triedy gymnázia v Levoči, učiteľský ústav v Spišskej Kapituli, kde v r. 1925. maturoval. - Potom bol učiteľom v Podbieli v Okrave, odkiaľ prišiel na Chrast. -

Po jeho odchode - 10. augusta 1932. - bol zvolený terajní učiteľ školy, Gejza Šubík, ktorého životopis je opísaný na proej strane tejto pam. knihy pod titulom: kronikár o sebe. -

V prítomnej dobe tunajšiu školu navštevuje žiakov vyhradené len v Chrasti, nakoľko všetky okolité dediny majú už svoje školy. - Počet školských detí je okolo 55-58 a škola mala by byť na základe malého školského náhonu rozšírená o ďalšiu triedu, čo sa aj v krátkej budúcnosti stane, ako uvidíme za počet žiakov väčší a pomecky finančnej zlejšie. - V tom prípade sožem terajšia školská budova nevystačí a bude sa musieť hľadať pre školu ot terajšieho vhodnejší pomek, pomek na budovu sa žiada väčšia adaptácia previesť vedá, jednak pre úchy priestor, jednak pre nesúčasť budovy. -

Keď hovoríme o starom kaštieľ - káziarskych. Aho vsk, v nedostatku písomných náznakov nie je možné určiť, aké je najne asi o 200 rokov starší, ako kaštieľ tejto dediny v karkušovciach. Je to veľká, dvojposchodová bu-

Kaštieľ.

... veľkú súhľadu stávaná. Je v nej mnoho miestnosti - niektoré sú sály - všetky sklepené, múraenie výpočet- na hrubými. - Zdobstných ozdôb, alebo pauicatók v dom- ních. Budova je voľne kubi vojnu súdržnosťou a ka- medbeuostou vynulný dojem. - V prvomí byvajú čeladni- ci veľkostatku, I. poschodie, ktoré po malých opravách mohlo by sa veľmi dobre obývať, používa sa na sy- pan, II. poschodie, pôvodne obydlie pre čelad, stojí prázdno. - Kátiel a kúk háričovych prešiel s veľ- kostatkom spolu do kúk dr. Štefa Perivoláka, hlav- ného štábného lekára v býv. rakúsko - uhorskej armá- de, od ktorého ho teraz má majiteľ, dr. Adolf Lorber, advokát v Spišskej Novej Vsi, odkúpil. -

Na východnej časti dediny, v súčasnosti školy a kostola stojí ešte jedna stará kúria, ktorá je t. č. majetkom Štefa Stanulu, akat. maliara. Táto kúria aj s druhým veľkostatkom patrila pô- vodne tiež háričovcom, pozdejšie rodine Štifa- lusových. - Keď bol veľkostatok rozparcelovaný, dostala sa do kúk terazšich majiteľa. - Nie je žiadnou kolást- nou staviteľskou pauicátkou. Je to drevená budova, stojacia na vyvýšených kamenných základoch. -

Kúria.

Soľská vojna a preorat. -

Soľský poňar, vyplavený v júli r. 1614. zahabol celou svojou krutostou aj na naše malé obec. Válka vyžiadala si svoje obeť tak na ľudských státkoch, ako aj na ľudských životoch a aj naše obec obetovala dost. - Akur na počiatku války, alebo be- hom času nastúpili vojenskú službu tieto občania: Štef Olejník, Juraj Franko, Juraj Kriško, Štefan Augustin,

Matej Louoga, Juraj Melega, Jozef Šaučiar, Šárk Puláček, Šárk Krámka, Jozef Šaučiar ml., Michal Olejník, Jozef Melega st., Andrej Krámka, Šárk Čelc, Michal Lapsáňský a Koloman Opallo. - Z nich na bojišti padol Michal Lapsáňský, hynú Andrej Krámka následkom nemoci ktorú na bojišti získal, zomrel so vojenskej nemocnici v Spišskej Novej Vsi. - Hynú otovia a synovia na bojištiach krvaví, prípadne ako ranatí boli v ďalekej cudzine, duma ženy a deti museli ísť nastúpiť aj v tých najťažších hospodárskych prácach, aby mohli vyhovieť so dňa na deň sa rozvíjajúcim národným vojenskej správy. - Rekonštrukcia obilia a vojenského statku zničilo hmotne nejednu rodinu. Strádanie a bieda boli údelom úbohlých. -

Stoučnô po 4 a 1/2 ročnom utopení voľtoľ beň vekušená, oslobodená. Nastal prevrat. - Sedina ho prijala kludne, ba dôstojne, s ú náročne neodmela, zásluhou skôr spomenutých národných pracovníkov. - Porušok nebol ani v jednom prípade porušený, neboly žiadne výtržnosti, neobľúilo sa nikomu ani na majetku, ani na zdraví. Občianstvo upravilo sa bez väčších strachov do nového života, prijímajúc akosi samovoľne výdobytky revolúcie a prevratu. -

Roňy 1918-1932.

Vítanie p. prezidenta.

1921. Prvý prezident republiky, Tomáš G. Masaryk, pri návšteve Slovenska presedoval aj cez Chrast. - Školské deti a občania na veľkonočnej katedre ho vítali. Mak sosem uvastavil. -

Nirnoska.

30. apríla 1922. udelil n. p. Šárk Vajtárnák

biskup spišský, detom chrasticenskym a matejovským
sviatost' hirmovania. -

27. marca 1925. zaooril okrcný lekár
pre chytlaú nemoc - sypanice - šholu, ktorá ostala
až do 25. aprila zaoorená. -

Lypavica.

1. júla 1925. bola obec pripojená k ob-
vodnému notárovi v Spišskom Hrušove. Do toho dňa
patrila k obovnému notárovi v Markušovciach.

Zmena notari-
átu. -

1926. Bola založená obecná knižnica s
30 sväzkami. Prvým knižníkom bol Koloman Gallo,
učiteľ. -

Obecná knižnica.

1928. Na popud a pričinením obovneho
notára, Ladislava Vikisáľho, bol založený dobrovoľný
hasičský sbor a zakúpená jedna 110^{mm} strichačka
s príslušenstvom.

Založenie hasič-
ského sboru.

Toho roku bola prevedená všeobecná
obnova katastru obce.

Obnova katastru.

10. výročie samostatnosti čsl. štátu bolo
oslavené obkázalým spôsobom. Hasičský sbor, občianstvo
a čiastoč miestnej školy pochodovalo s hudbou cez
obec. V oknách horely sviečky. A uprostred bedny stá-
nostný preslov k shromaždeným mal Koloman Gal-
lo, sprievodca učiteľ, po ktorej dvaja chasí prečítali
pohonné básničky. Potom odobral sa sprievodca „Dlhoč“,
kde bola zapálená petra. -

Oslava 10. výročia
samostatnosti. -

1929. A januári a februári toho roku
bola ukrutná zima. - Tdoly dni, keď teplomer klesol
až na -38°C. - Lát na Hornáde bol výš 1/2 m hrubý.
Preč taním občiania cez oiať dni prerubovali lát, aby
voda mala volný odtok. -

Zima.

1930. Prikróilo sa k stavbe notárskeho do-
mu. - Obec má porovnanečne existujú 11/144 časť a po-
há toho kľúča prispela k stanebnému nákladu a pri-

Stavba notár-
skeho domu.

Sčítanie ľudu.

spicová h. dálnicami udržovanú budovu. -

V decembri bolo prevedené sčítanie ľudu. Výsledok sčítania bol tento: počet všetkého obyvateľstva 322. - Podľa národnosti: čisl. 284, nemeckej 1, židovskej 3 a cigánskej 37. - Podľa veku: muž. kat. 316, ž. kat. 3, ix. 3. -

Bytový chvilovalent.

1931. Od 1. januára tohoto roku neplatí obec bytový chvilovalent. -

Odchod učiteľa M. Gallu.

1. apríla odchod sa tunajšej učiteľskej stanice Koloman Gallu, správca školy, ktorý tu od 1. marca 1910. učinkoval. -

Príchod uč. P. Senavčíka.

1. júla sa ujal učiteľskú stanicu novozvolený učiteľ, Pavol Senavčík. -

Kurz varovania.

5. októbra - 29. októbra bol pod vedením Ely Nováckovej, učiteľky roľníckej školy usporiadaný nár. školský kurz, na ktorom 15 žien bralo účasť. - Kurz bol zahájený 5. októbra v učebni miestnej školy. Zahájila ho jedna odborná učiteľka mestianskej školy zo Spišskej Novej Vsi odbornou prednáškou a odovzdala poslucháčkam poručku novoveskej. Žien. - Zároveň mala prednášku E. Novácková. - Kurz bol ukončený 29. októbra nahovorením, na ktorom E. Novácková zvolala do Banskej Štiavnice a musela miesto nastúpiť. -

Odchod uč. P. Senavčíka.

1932. 30. júna odchod sa stanice učiteľ Pavol Senavčík, súd vyslaný na púť kat. ľudovú školu v Olenave a 1. júla aj odišiel. -

Blámanie.

V noci 30. - 31. júla blámanali sa novozvolení pedagógovia do farskej komory cez jej okno. - Okrášli jednu komoru masti a iné potraconé články. - Či niečo naviedlo sice potraconie, ale bez výsledku. -

Oprava bláňky v škole počasie.

26. a 27. augusta bola opravená bláňka v učebni miestnej školy nákladom 80.- Kč. -

Behom augusta boli ohromné horúčavy.

Behom toho leta nalynulo a dedine do 60 kusov ovien. -
 Celý kraj bol namorcený slintavkou a hulhavkou, pšenica
 bola veľmi sušitvá. Následkom týchto pohrôm prišlo
 roľníctvo do veľmi ťažkého položenia. -

Pohrouf.

1. septembra nastúpil učiteľskú stanicu
 novozvolený učiteľ, Gejza Babik.

Pichot uč. G.
Babik.

4. - 12. septembra dvíjali misie pre tu-
 najšiu farnosť superior Levčák a páter Lesák z rá-
 du Redemptoristov. -

Missie. -

12. septembra bol postavený misio-
 vý kríž na južnej strane kostola.

Postavenie kríža.

Behom mesiaca septembra a októbra
 opravoval sa učiteľský byt. V obidvoch izbách bola v-
 stavovaná nová dlážka, do prednej izby tiež nová pec.
 Náklad na opravu činil Kč. 2000. -

Oprava učit. by-
tu. -

Behom roku 1932. narodilo sa v tu-
 najšej obci 13 detí, a to 8 chlapcov a 5 dievčiat. Umre-
 lo 6 osôb, snatob uzavrely 2 páry. -

Pohyb obyvateľ-
stva. -

Láznany uxatváram:
 v Chrasti 4 Slov. 1. júla 1933. -

Gejza Babik,
 ob. kronikář.

Po schválení láznany sa overuje:
 v Chrasti 4 Slov. 1. júla 1933. -

Ján Murár
 František Šimonovič
 r. k. farár.
 Ján Celoc

Volba šk. sto-
lice.

1. 15. januára bola zvolená nová školská stolica. Jej členmi sú: Pán Starostuší, farár-predseda, Gejza Babik, správca školy-kapitovateľ, Jozef Šaučiar ml., Matej Louga, Pán Murár st., Štefan Augustín, Jozef Melega, Štefan Louga, Jozef Šaučiar st. a Valent Garšar. - Náhradníci: Juraj Melega a Štefan Šaučo. Svetským predsedom zvolený bol Jozef Melega, hrdtorom Pán Murár st. -

Chrípka-tý-
fus.

2. Behom januára končila sa v obci Chrípka. Bol deň, že až 20 detí chýbalo zo školy. Bolo aj niekoľko prípadov týfa, na ktorý 2 osoby aj zomrely. -

Odoody.

3. Pri jarnejch odoodych nebol ani jeden mladík uznatý schopným k vojsku. -

Stavba kooni-
ce.

4. 26. júna - 1. júla stavala sa nová koonica, nakoľko stará pre nebezpečie zrútenia sa pri rozvození musela byť po 97 ročnej službe zrušená. Pri tej príležitosti boli opravené aj xovny. - Staval ju Ondrej Filip, texársky majiteľ x Matejovici nákladom št. 1954. -, ktorý obnos sa kváča x milodarovu veriacich posbíral. -

Oprava xovnov.

Sostavenie poru-
mohňých plošiek.

5. Až 20. júna cez leto pracovala v deň plošhárska komisia na udrýb porumohňých plošhách. Jej členmi boli: Juraj Budušký, súduy kadea, predseda, ing. Štefan Levický, plošhá, Štefan Rychvauský, kaus. úradník a Jozef Šaučiar a Matej Louga doerníci. - Náklad civil nýje 3000. - št. -

Stavba chodky
pri škole.

6. 23. júla rájala sa stavať kystá + chodba podlx severnej steny školy. - Stavba bola prevedená vo vlastnej keži nákladom št. 1389. -

pod vedením Borca Sedláka, miestneho obchodníka, i-
ndi najmä turského. Tuznú prácu a drevo poskyt-
li cirkevníci zdarma. - Sledne do tejto doby padla
šatva, stáoba bola premenená a až 26. augusta do-
koučena.~

7. V jaseň toho roku bol vystave-
ný nový mostík na severnej časti obce, pri dome
Synagogy.

Stáoba nového
mosta.

8. Osvetové podniky, ako prednášky,
oslavy štátneho sviatku a pamätných dní byly uspo-
riadané v miestnej ľudovej škole. Občianstvo sa na
nich vždy v hojnej počteúčastilo.~

Osvetové podniky.

9. Lipisom riadený stav hospodár-
skeho zvieratstva bol nasledovný: 170 kusov hovä-
dzieho dobytká, 20 koní, 46 ovčín a 212 oviec. Zdra-
votný stav tárných a dojných zvierat bol veľku
dobry, až na niekoľko pripadov onemocnenia. V
pripadoch vyhytka sa aj sľavomádca, ktorá bola
nem na niektorom jarmoku kúpením zvieratom, ka-
pliená, ale sa nezachovala. - Medzi poškodenými xiri-
la červienka a obradlo niekoľko beivotných kusov.

Lipis dobytká.

10. Počasie bolo cez celý rok veľmi sa-
ché, nato úroda bola pucovaná. Málo krmu sa
urodilo, čo malo veľké následky na chov dobytká.~

Počasié.

11. Rozpočtová potreba na rok 1933.

Hospodárstvo
obce.

bola	Sk.
úhrada	"
schodok	Sk.
Obec žiadala krajinský príspevok	Sk.
Daňový úklad obec činil	Sk.
Zároveňné úžitky vykazovaly príjem	Sk.
výdavok Sk.	

12. Behom roku narodilo sa detí, Pohyb obyvateľstva.

